

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ

НА НАУЧНО ЖУРИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ
НА КОНКУРС ЗА „ДОЦЕНТ”
КЪМ ФАКУЛТЕТ - ФАРМАЦИЯ,
КАТЕДРА- ХИМИЯ,
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

РЕЦЕНЗИЯ

От: Проф. Фанка Тошева Рибарова, включена в научното жури със заповед
№ Р 109-390/26.06.2018г, и избрана за изготвяне на рецензия, със заповед
№ Р-109-460/25.07.2018г. на Ректора на МУ-Варна „Проф. Д-р Параскев Стоянов”.

Относно: Научните трудове, учебната дейност и документите, отразяващи професионалното развитие и усъвършенстване на кандидата - *гл. Ас. Диана Атанасова Добрева*, предоставени за участие в конкурс за „ДОЦЕНТ”, в област на висше образование **4. Природни науки, математика и информатика**, професионално направление **4.2. Химически науки**, по специалност – **Химия**, за нуждите на катедра “Химия”, при Факултет „Фармация” към МУ – Варна ”Проф. Д-р Параскев Стоянов” (ДВ., бр. 36/27.04.2018 г.).

В обявения конкурс за академична длъжност „ДОЦЕНТ” за нуждите на Катедра - Химия, Факултет - Фармация, при МУ–Варна, **участва само един кандидат – д-р Диана Атанасова Добрева**, която понастоящем изпълнява длъжността – главен асистент към същата катедра.

Рецензията си върху предоставената от кандидатката информация ще извърша в съответствие с единните държавни изисквания и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински Университет „Проф.Д-р П. Стоянов” – Варна, в следните последователни аспекта:

1. Законосъобразност на конкурса;
2. Биографични данни и професионално развитие;
3. Учебно–преподавателска активност;
4. Научноизследователска дейност.

Законосъобразност на конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „Доцент” е обявен при спазване на нормативните изисквания и тези, отбелязани в Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Варна, както следва:

1. Конкурсът е открит с решение на Академичния съвет, по предложение на Факултетния съвет за нуждите на катедра „Химия”, към МУ-Варна.
2. Конкурсът е обявен в Държавен вестник **бр.36/27.04.2018г.** и на **интернет страницата** на МУ-Варна.
3. Спазен е дву-месечния срок за подаване на документи след обявяването на конкурса.

Кандидатката отговаря на условията за заемане на академичната длъжност „доцент”:

1. Притежава образователна и научна степен доктор.
2. Предоставен е изискуемият брой публикации, равностойни на хабилитационен труд.
3. Предоставен е и необходимият брой оригинални научно-изследователски публикации.
4. Общият ѝ учебно-преподавателски стаж като асистент е 18 години, от които 10 г. в МУ- Варна

На базата на тези данни считам, че и провеждането на конкурса и допускането на кандидатката до участие, отговарят на изискванията за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ”, съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България /ДВ 138/21.05.2010, изм. и доп. 101/28.12.2010, чл. 24, ал.1,2 (б)/ и Правилника за развитието на академичния състав в МУ-Варна.

Биографични данни и Професионално развитие

Д-р Диана Добрева е родена на 11.11.1976 г. в гр. Пловдив. През 1999 г. завършва висшето си образование, специалност химик-органик, учител по химия и химична технология – **магистър** в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”. Започва работа през 2000г. първоначално като химик, за една година, след което е назначена за асистент в Пловдивския университет, а от 2003 до 2008г. е престепенувана в старши асистент в същия университет. От 2008г. до днес преминава през всички степени на асистент, старши и главен асистент към катедра „Химия” при МУ-Варна. От 2012г. е докторант на самостоятелна подготовка, разработваща дисертационна тема „Мастноразтворими витамини в черноморски и сладководни риби”. След успешна защита на дисертацията, през 2015 г. придобива образователната и научна степен **„доктор”** по специалност **„Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активни вещества”**.

Д-р Добрева повишава нивото на своя професионализъм чрез системно участие в допълнителни следдипломни курсове и специализации като квалификационен курс по Течна хроматография, курсове по БДС EN ISO/IEC 17025:2006+AC:2006; БДС EN ISO

19011:2011. От 2016 г. е зачислена и като специализант в МУ-Варна за неклиничната специалност „Теоретични основи на медицинската химия”.

Кандидатката членува в различни научни организации „Българско дружество по хранене и диететика”, „Европейско общество по интегративна медицина в България”, където също се постига научно развитие и професионално усъвършенстване чрез обмяна на опит и знания.

Анализът на биографичните данни ясно откроява последователност и системност в развитието и професионалното усъвършенстване на кандидатката, преминавайки през всички етапи на израстване на преподавател и научен изследовател.

Учебно-преподавателска дейност

Едно от основните изисквания към академичната длъжност „Доцент” в университетите е качеството и количеството на неговата преподавателска дейност, осигуряваща високо образователно и научно ниво за обучаващите се студенти. Оценката на тази дейност ще представя последователно в следния ред:

1. Средно-годишна учебна натоваренност за последните 5 учебни години 390 ч., при норматив по решение на АС на МУ-Варна – 360 часа (Протокол №30/11.04.2011г.).
2. Обучение на студенти от специалностите – медицина и фармация.
3. Участие в учебни пособия – 1брой с общ обем 173страници (Учебно помагало за упражнения по Аналитична химия, 2012 , авторски колектив: доц. М. Станчева, гл. ас. Д. Добрева, гл. ас. Ст. Георгиева).
4. Консултиране на студенти във връзка с участието им в различни национални научни форуми и участие в организиране на „Дни на отворени врати в МУ-Варна”.
5. Курсов ръководител на първи курс, специалност „Фармация”.

Предоставената от кандидатката информация относно учебната ѝ активност съответства на изискванията за учебна натоваренност, и ангажираност в процеса на обучение и повишаване нивото на информираност на студентите, чрез предоставяне на учебно помагало по преподавания предмет и консултиране по съответни научни проблеми.

Научно – изследователска дейност

Научно-изследователската дейност на кандидатката е фокусирана основно върху химията на храните, с акцент върху връзката „хранене – здраве”, с насоченост към локалния характер на наличието и производството на храни в Черноморския регион. Темата е много актуална и в този смисъл добре подбрана, тъй като липсата на прецизни данни за химичния състав на морските храни се отразява негативно в различни аспекти на националната ни политика,включваща производството на храни, опазване на околната

среда и изграждане на превантивни и здравословни режими на хранене с цел постигане на устойчиво здраве на популацията.

Оценката ми върху научно-изследователската дейност на кандидатката д-р Диана

Добрева ще представя в следния ред:

1. Оценка на научните публикации, представени като равностойни на хабилитационен труд
2. Оценка на наукометричните показатели
3. Оценка на научните и приложни приноси

1. Оценка на научните публикации, представени като равностойни на хабилитационен труд

Основно изискване за участие в конкурс за „Доцент” е предоставяне на монография, или съответен ***брой научни публикации, равностойни на един монографичен труд***. В този аспект кандидатката отговаря на изискванията, посочени в Правилника за развитие на академичния състав, като предоставя общо ***8 научни статии, публикувани в международни списания , 3 от които са с ИФ***. Оценката за равностойност на монография зависи повече от същността на проучванията и значимостта на получените резултати, към които ще фокусирам моя анализ. Разглеждайки подробно предоставените 8 научни публикации ясно се очертават 4 основни дименсии на проучвания проблем, както следва:

- 1) Анализ и оценка на съдържанието на мастно разтворими витамини в морски храни
- 2) Анализ и оценка на съдържанието на мастно-разтворими витамини в речни храни
- 3) Оценка на промените в състава и загубите в съдържанието на мастно-разтворимите витамини след различна кулинарна или технологична обработка.
- 4) Научна аргументация за използване на постигнатите резултати в изграждането на здравословното хранене на българина чрез по-честата консумация на морски и речни храни.

Значима част от територията на България е свързана с живот около морския бряг, както и с живот около други водни басейни - реки, езера. В традицията на храненето на това регионално население в голяма степен участват морските и речни храни. За голямо съжаление в българските таблици за химичния състав на храните липсват наши собствени база данни, което ми дава основание ***да дам висока оценка на получените от кандидатката резултати***, които с времето ще продължават да бъдат разширявани и допълвани със съвременна информация, както по отношение на видовото разнообразие, така и по отношение на прецизността на използваната аналитична техника. Предоставените от кандидатката данни за витаминното съдържание, макар и само за мастно-разтворимите витамини са от есенциално значение за оценка на богатството на видовото разнообразие на рибите и мидите, населяващи нашите водни басейни. Те са и отговор към съвременните препоръки за хранене, включващи биологичното значение на рибните мазнини, а чрез тях се осигурява и приема на мастно-разтворимите витамини. ***Предоставените 8 научни публикации биха могли да бъдат обединени под общото***

заглавие на една монография „ Мастоно разтворими витамини и оценка на български морски и речни храни”.

Много модерно направление днес в науката за храните е изграждането на база данни, защото те са необходими както за икономиката, така и за природните науки и хранителната политика на държавата. Разпространението на получените резултати ще допринесе за икономическото развитие на локалното производство на храни и ще допринесе за развитието на средните и малки предприятия, запазвайки традицията на храненето в съответните региони на страната ни, подчертавайки тяхната специфика по отношение на традиция и съответна култура.

Научен интерес представляват предоставените от кандидатката данни за установените промени в съдържанието на изследваните витамини след съответна кулинарна или технологична обработка на суровините. Те имат както технологично, така и здравно значение, за да може да бъде оценен коректно хранителния прием на отделния индивид или съответна рискова група от населението. Познавайки загубите при подобна обработка, ще може по-коректно да бъде оценена бионаличността на витамините с последващата им биоусвояемост. Тези данни са необходими за проследяване на метаболитния път на микронутриентите и са есенциални за хранителните технологии.

Отлично впечатление прави опитът на кандидатката да дискутира получените от нея резултати в светлината на здравословното хранене, използвайки препоръките за включване на богатото разнообразие от хранителни суровини и хранителни продукти, предоставени от номинирани научни и медицински институции. Независимо, че витамините са открити в началото на 19-ти век, днес отново се говори за витаминни дефицити, което още веднъж подчертава значението на извършените проучвания, с получените съответни резултати. Освен това към съвременните препоръки за прием на омега-3-мастни киселини се включва задължително и прием на алфа-токоферол, което намираме в резултатите на д-р Добрева.

Бих искала да отбележа и използвания дизайн на извършените проучвания, включващ използването на съвременна аналитична техника, гарант за постигане на висока степен на прецизност и ниско ниво на неопределеност на изследваните витамини. Описанието на методичната част, включваща и пробонабирането, отговарят на съвременните изисквания за научно проучване.

В заключение убедено приемам представените 8 научни статии, публикувани в международни списания, от които 3 с ИФ и като брой, и като обем, и като съдържание за равностойни на хабилитационен труд, включващ нова информация за състава и съдържанието на мастно-разтворими витамини в морски и речни храни, необходима за изграждане на здравословното хранене на българина, за оценка на биоразнообразието и за запазване на традицията и културата на локално ниво.

2. Оценка на наукометричните показатели

В настоящия конкурс за ДОЦЕНТ д-р Диана Добрева участва с общо 39 заглавия съгласно приложения „Списък на публикациите”. От тях са отделени 8 научни статии, представени в друг списък, равностойни на монография. За да представя наукометричните показатели, останалите заглавия (31) могат да бъдат групирани по следния начин:

- 1) Автореферат на дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор” -1 брой
- 2) Научни публикации към докторската дисертация- 5 броя
- 3) Научни публикации извън докторската дисертация-26 броя, от които:
 - 1 участие в глава от книга (Chapter 9, “Biological Resources of Water”IntechOpen,2018)
 - 1 участие в учебно помагало (Упражнения по аналитична химия,2012г.)
 - публикации в списания с импакт фактор - 4 броя
 - публикации в български списания без импакт фактор- 7 броя
 - публикации в чуждестранни списания без импакт фактор- 5 броя
 - Публикации в чужди научни сборници- 2 броя,
 - Публикации в български научни сборници- 6 броя
- 4) Участия в конференции- общо 50 / 45 постера и 5 доклада/, от които:
 - на международно ниво- 21 броя
 - на национално ниво- 29 броя
- 5) Други показатели :
 - Общ ИФ на списанията, със статии на кандидатката –3,526
 - Цитирания – общо 66, от които в чужбина - 51; в България – 15

На рецензиране подлежат материалите без тези по т. 1) и т. 2), чиято научна стойност и приноси са оценени от рецензентите на докторската дисертация.

Посочените наукометрични данни са на основание на представената информация от кандидатката и на официално документираните академични справки, между които се установяват следните различия:

- В академичната справка за публикации в списания с ИФ е даден общ брой 11 научни публикации, а в списъка на кандидатката „Пълнотекстови публикации в български и чуждестранни научни издания” се откриват само 6. Дори добавянето на 3-те статии с ИФ, включени към списъка на трудовете равностойни на монография, се получава общ сбор 9, а не 7, и не 11 (общо с публикуваните резюмета).
- В същата официална справка е представена два пъти една и съща тема- заглавие на резюме в едно и също списание и е пропусната една статия, отпечатана в списание с ИФ (Bulgarian Chemical Communication, 2005).

Въз основа на установените различия приемам за по-достоверна информацията представена от кандидатката, където не откривам дублиране.

Освен изброяване на наукометричните показатели ще се опитам да анализирам по същество представените научни проучвания, разделяйки ги на две части. Първата обхваща малка част от научната дейност на кандидатката, свързана с химията на пиридините. Втората част е всъщност основната научно-изследователска дейност на д-р Добрева,

свързана с доктората ѝ, и надграждането му в същата насока с нови данни и по-богата информация, касаеща спектъра и съдържанието на витамините в различни морски и речни риби и други водни организми, използвани за храна на българина, съпътствани от данни за промените в тях в зависимост от многообразни екологични, кулинарни, технологични условия.

Началото на научните проучвания на д-р Добрева започва в Пловдивския Университет „Паисий Хилендарски“, обхващайки общо 4 научни публикации, посветени на спектрален структурен анализ на различни форми на пиридини. Две от проучванията са отпечатани в списания с ИФ, съответно в българско-международно. Списанията са: Bulgarian Chemical Communications и Journal of Molecular Structure – IF = 1.021, с 7 цитирания в други международни списания, което характеризира полезността на извършените изследвания.

Приносите от научно-изследователската дейност, ясно се открояват и в представените публикации (извън 8-те - равностойни на монография), допълващи значимостта на данните в монографията.

Те биха могли да бъдат подредени в следния ред:

- Предоставят се нови данни за видовите различия във витаминния състав на различните изследвани продукти: риби (15,19, 23, 24), миди (27,37), водорасли (22,30).
- Установяват се промени във витаминния спектър в зависимост от сезонността и региона на улов (24, 29, 32, 33, 34).
- Доказват се загуби на витаминното съдържание в зависимост от начина на обработка и съхранение (20, 21, 26).
- Разработена и внедрена е ефективна аналитична методология за определяне на съдържанието на витамините в различни матрици при изследваните проби (14,28).

Много важен показател за оценка на научната дейност на кандидатката е участието в научно-изследователски проекти. За последните 10 години тя **участва в разработването на 7 научни проекта**, 4 от които финансирани от МОН и EEA Grants, а останалите 3 – от Фонд „Наука“, при МУ-Варна.

Като най-голям принос приемам последователността и системността на проучванията, започнали с разработването на дисертационна разработка, продължили с натрупването на нови и все по-разнообразни данни за оформяне на монографичен труд и със съпътстващите и допълващи изследвания, разширяващи все повече рамката на научната тема „Витаминен състав и съдържание на храните от морето и реките в България“, предоставяйки нова, актуална научна информация.

Заклучение

Въз основа на извършения анализ върху предоставените документи и информация, обхващащи дейностите на кандидатката в аспектите на учебно-преподавателска, научно-изследователска и ефективността на усилията за надграждане на знания и опит, отговарящи на нормативните изисквания и изискванията в Правилника за

развитие на академичния състав в МУ-Варна, си позволявам да предложа на Уважаемото научно жури своята оценка, че д-р Диана Атанасова Добрева заслужено може да заеме академичната длъжност „Доцент” в Катедра „Химия”, Фармацевтичен факултет при Медицински Университет „Проф.Д-р П.Стоянов” - Варна.

Рецензент :

/проф. Ф.Рибарова/

01.09.2018 г.

София